

I JORNADES Salut laboral i riscos psicosocials a l'ensenyament, 11 i 12 de març

Margalida Mas Ferriol

Tècnica Superior en Prevenció de riscos laborals i membre de la Comissió Executiva de l'STEI-i

La incertesa, l'ambigüitat, i la falta d'informació, el temor a les conseqüències de no poder adaptar-se als ràpids i nombrosos canvis organitzatius i tecnològics que se'ns plantegen són importants fonts d'estrès. Les conseqüències que aquests canvis tenen en els hàbits personals, socials i laborals dels individus han convertit l'estrès en un protagonista de la salut i de l'economia.

Els riscos psicosocials estan tenint gran repercussió mediàtica. Quantes vegades hem sentit parlar de mobbing, de burnout, d'estrès? L'estrès laboral i els riscos psicosocials són un poc més que una moda: tenen un important impacte en la salut i la qualitat de vida de les persones, en la competitivitat de les empreses i en l'economia dels països.

Foto: Francesc X. Alomar

Moment del taller **Aprendre a negociar a l'aula**

La Comissió Europea identifica l'estrès com el primer problema de salut laboral en aquest nou segle i estima que el 40% de les treballadores i treballadors de la UE pateixen símptomes d'estrès i que els seus costos superen els 20.000 milions d'euros. En un estudi de la Fundació Europea per a la millora de les condicions de vida i de treball, l'estrès apareix com a segona causa de problemes de salut associats al treball (representant aquests el 28%) i diversos estudis consideren que més de la meitat de les baixes estan provocades per causes relacionades amb l'estrès.

Les organitzacions no solament poden ser causa de situacions de riscos psicològics, sinó que també poden ser les receptores de les seves conseqüències,

afegint-se als problemes derivats de l'absentisme, afectant també, al rendiment i a la qualitat del servei, provocant nombrosos errors i accidents, una presa de decisions lenta i ineficaç, un lideratge ineficient, conflictes personals i falta d'implicació, de creativitat i de capacitat innovadora.

En aquest context, es varen presentar les **I Jornades de salut laboral i riscos psicosocials a l'ensenyament**, organitzades per l'STEI-i, amb la finalitat d'analitzar i debatre aspectes interessants sobre els riscos psicosocials en l'àmbit laboral, tant des del punt de vista d'anàlisi i diagnòstic com de les intervencions de prevenció, control i millora de la qualitat de vida professional.

En les jornades es va fer una reflexió sobre distints aspectes que incideixen en la salut i en el benestar dels treballadors i treballadores de l'ensenyament, posant de manifest que una gran part els sofreixen en el seu lloc de treball per falta de mesures preventives i per desconeixement en aquesta matèria.

Els temes tractats en les distintes ponències, (les variables associades a l'estrès, l'assetjament psicològic en el treball i el seu abordatge jurídic, la síndrome del cremat, la intimidació entre l'alumnat i l'acció sindical en aquests camps) demostren que molts treballadors docents estan en situació de sofrir riscos sense ser conscients d'això, el que posa en evidència la falta de prevenció en una matèria tan important com la salut psicològica i ambiental de les persones i els seus entorns en l'àmbit laboral.

Les ponències posen l'accent en la necessitat de prestar especial atenció a les condicions de l'entorn de treball, ja que ens trobam davant un problema col·lectiu, d'organització del treball, no davant un problema individual imputable a la persona i a les seves característiques individuals.

Cal recordar que la legislació en salut laboral vigent contempla els riscos psicològics i considera una infracció greu la negligència d'aquesta matèria, amb la consegüent depuració de la responsabilitat civil o penal de l'empresari.

Per dur a terme aquestes jornades, vàrem comptar amb la participació d'experts, professionals i representants de diferents administracions, universitat i associacions sindicals.

Foto: Francesc X. Alomar

Rita Fraga conta la seva experiència al Brasil

Rubén Belandia (responsable de salut laboral de l'STE-EILAS) i Domingo Ortolà (coordinador de salut laboral de l'STEPV) varen analitzar la Llei de Prevenció de Riscos Laborals i la problemàtica que els riscos psicosocials suposen per a l'exercici sindical en l'ensenyament.

Miquel Tortella (professor de la UIB) va analitzar les amenaces psicosocials que envolten la pràctica de la docència. Entre les que podem citar l'estrès, l'assetjament ("mobbing"), la intimidació i la síndrome de Burnout o del professor "cremat". Isabel Oliver (Tècnica en PRL - CAIB) ens va aportar una ponència sobre la síndrome de burnout (síndrome del professor cremat).

Esperança Bosch (professora de la UIB) va analitzar el "mobbing" i les seves conseqüències.

Ferran Gomila (advocat) va plantejar la defensa jurídica i va analitzar sentències contra l'assetjament psicològic.

"...la lluita per unes condicions laborals saludables que fomentin el benestar físic, psíquic i social del conjunt de treballadores i treballadors..."

José María Aviles (responsable de salut laboral de la confederació d'STEs-I) va abordar el tema del "bullying" o intimidació i maltractament entre l'alumnat.

Les jornades varen comptar amb dos tallers, un sobre prevenció del risc psicosocial mitjançant l'humor a càrrec de Luis Arboledas (metge i membre del club de l'humor) i un altre dirigit per Carme Ramis

(professora de la UIB) sobre com aprendre a negociar a l'aula.

A més, en aquestes jornades comptarem amb la presència de Rita Fraga, directora del SINPRO SP (Sindicat de Professors de São Paulo) i responsable de salut laboral de Brasil) que amb la seva ponència, ens va endinsar en la problemàtica que es viu a Sao Paulo i en les seves condicions de treball.

Esperam que amb aquestes jornades haguem contribuït a cridar l'atenció de la societat i de les administracions sobre la nostra salut laboral i alguns dels problemes que més ens afecten com a col·lectiu, al mateix temps que hagin suposat un impuls més al nostre compromís en la lluita per unes condicions laborals saludables que fomentin el benestar físic, psíquic i social del conjunt de treballadores i treballadors de l'ensenyament.

El nostre objectiu és clar, promoure la millora de les condicions de treball elevant el nivell de protecció de la seguretat i la salut dels treballadors en el seu lloc de treball. Aquesta millora de les condicions de treball inclou evidentment la correcta gestió dels riscos psicosocials i els seus efectes sobre les persones que treballen en la nostra Comunitat.

La veritat és que el que no coneixem no ho podem canviar. És clar que hauríem de cercar nous espais de reflexió i d'intercanvi en la intervenció sobre l'organització del treball i aconseguir un millor estat de salut i de qualitat de vida de la població treballadora. ■

JORNADES
SALUT LABORAL
I RISCOS
PSICOSOCIALS
A L'ENSENYAMENT

Divendres 11/03/05
de 16.00 a 20.15

Dissabte 12/03/05
de 09.00 a 13.30
de 16.00 a 20.30

CENTRE CULTURAL
FLAÇADERS
C/ Ferreria, num. 10
07002 Palma

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Treball i Formació